

Gør Det Selv

SVÆRHEDSGRAD:

Du skal lige øve dig i at få mørtlen til at hænge fast på skeen, men så er det nemt.

TIDSFORBRUG:

Du kan fint nå 3-4 vinduer på en formiddag.

PRIS:

Cirka 100 kroner pr. vindue, hvis du bruger tjæret værk

Gode gammeldags fuger

Mørtelfuger er en ældgammel opfindelse, men den er bestemt ikke forældet. Tværtimod.

Nogle gange er gamle, traditionelle byggemetoder værd at holde fast i. Andre gange bliver de overhalet af teknologiske fremskridt, der henviser dem til historiebøgerne.

Hvis mørtelfugen omkring vinduet i det murede hus er havnet i historiebøgerne, er det på tide at få den skrevet ind i nutiden igen. Den besidder nemlig en række egenskaber, som moderne fuger af kunst-

stof kun delvist kan hamle op med: Den er diffusionsåben; den lader fugt i hulrummet mellem mur og vinduesramme trænge ud, men holder vandet udefra væk.

Moderne fuger har en garantiperiode på 3-4 år, men mørtelfugerne har beviseligt kunnet holde i adskillige årtier. Samtidig er det rimeligt nemt at lægge en mørtelfuge, og æstetisk passer den perfekt ind i de murede omgivelser.

Fordele og ulemper:

Mineraluld eller værk? Begge dele isolerer, men mørtlen binder bedre på det tjærede værk end på mineralulden. Til gengæld er værk langt dyrere end mineraluld. Et godt tips er derfor at for-stoppe med mineraluld og lade værket danne det yderste lag inden fugen.

Fæhår eller plastfibre? Fæhårene, der blandes i mørtlen for at gøre den elastisk, danner længere fibre, som umiddelbart lader til at binde mørtlen bedst sammen. Men plastfibre fungerer også fint, og så er de ikke organiske. De kan altså, i modsætning til fæhår, ikke rådne, hvis du fx glemmer en spand mørtel.

Mørtel- eller gummifuge?

Mørtelfugen er diffusionsåben og tillader altså evt. fugt i hulrummet mellem murværk og vinduesramme at slippe ud, men forhindrer regnvand i at komme ind. En gummifuge udvendigt vil lukke evt. fugt inde. Resultatet er i mange tilfælde rådne vinduesrammer. Har du plast- eller aluminiumsramme, har det dog ingen betydning.

Garantien på gummifuger er typisk 3-4 år, mens mørtelfuger beviseligt har holdt i op mod 100 år.

DET HAR VI BRUGT

Materialer

- Pudsemørtel KKh 35/65/500
- Tjæret værk
- Fæhår eller plastfibre
- Mineraluld

Specialværktøj

- Smal fugeske
- Piskeris til boremaskine

Gør bunden klar

Inden du kan fuge, skal du sørge for, at der er isoleret i hulrummet mellem vinduesrammen og muren. Det kan du gøre med almindelig mineraluld, der blot skal stoppes hårdt til. Det går lidt ud over isoleringsevnen, men mørtelfugen kræver et fast underlag.

I princippet kan du fuge direkte på mineralulden, men tjæret værk – fortidens isoleringsmateriale – går bedre i forbindelse med mørtlen, samtidig med at tjæren forebygger skimmelangreb.

Tjæret værk kan du købe i professionelle byggemarkeder.

Fyld ikke sprækken mellem mur og vindue helt ud; levn plads til fugen.

1 Stop isolering ind imellem vinduesramme og murværk. Du skal banke det hårdt sammen, fx med et sløvt stemmejern eller en tømmerwinkel. Stop, indtil der er cirka 3 cm fra isoleringen til vinduesrammens forkant.

2 Stop efter med tjæret værk, så der er plads til cirka 1,5 cm fuge. Værket skal også bankes hårdt for at skabe en ordentlig bund til fugen.

Læg mørtelfugerne

Fugerne skal laves af kalkmørtel uden cement. En god pudsemørtel hedder KKh 35/65/500, der indikerer blandingsforholdet mellem hydratkalk, hydraulisk kalk og sand. Det er en fleksibel mørtel, der kan optage de små bevægelser, der er mellem de to materialer: træet i vinduesrammen og murværket.

Vælg kornstørrelse efter den fuge, der er brugt imellem murstenene, typisk kornstørrelse 0-2 mm.

For at gøre fugen stærk blandede man i gamle dage fæhår, altså ko- og hestehår, i mørtlen. Det kan man stadig gøre; professionelle byggemarkeder har dem. Du kan også vælge plastfibre.

1 Bland kalkmørtlen op med vand, og tilsæt fæhårene eller plastfibrene efter de anbefalede blandingsforhold. Mørtlen skal være så fast, at den netop kan hænge fast på fugeskeen.

Mørtlen skal kunne hænge fast på skeen.

2 Tryk fugen godt på plads med fugeskeen. Du skal fylde på ad to omgange, så fyld kun hulrummet cirka halvt op. Fortsæt rundt om vinduet.
TIPS: Inden du holder pause, bør du rense evt. spildt mørtel af vinduesfladerne.

VIGTIGT

Hvis det er varmt, eller det blæser meget, skal du sørge for at forvande murværket let, så du undgår, at murstenene trækker alt vandet ud af mørtlen, så den tørrer for hurtigt og revner.

3 Når mørtlen har sat sig, det vil sige, når du kan trykke let på den, uden at den føles meget blød, lægger du andet lag fuge på efter samme mønster som første lag. Drej fugeskeen lidt, så du "skærer" fugen af langs vinduesrammen.

4 Fjern overskydende mørtel fra vinduesrammerne med en fugtig svamp med det samme.